

بررسی اثر پخش سیلاب بر خصوصیات فیزیکی و شیمیایی خاک

مسعود بهشتی راد¹، محبوبه بهشتی راد²

1- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، گروه منابع طبیعی، سیرجان،
ایران Masoodbeheshti9@yahoo.com

2- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، گروه منابع طبیعی، سیرجان،
ایران Mahbobebeheshti@yahoo.com

چکیده

بخش عمده کشور ایران در مناطق خشک و نیمه خشک واقع شده است که از جمله خصوصیات آن بی نظمی های بارش و توزیع نامناسب زمانی و مکانی آن، سیل، خشکسالی، فرسایش خاک و بیابان زایی است. بنابراین با این وضعیت کمبود آب علاوه بر تاثیر بر اراضی کشاورزی تاثیر زیادی بر منابع طبیعی دارد. امروزه در اکثر نقاط جهان جهت تامین آب، بهبود حاصلخیزی خاک، جلوگیری از فرسایش و سیل علاوه بر آبخیزداری اقدام به تغذیه مصنوعی، پخش سیلاب و آبخوانداری می شود که تاثیرات مثبت آن همواره مورد تایید قرار گرفته است. در این تحقیق اثرات اجرای پخش سیلاب بر خصوصیات فیزیکی و شیمیایی خاک مانند میزان مواد آلی، ازت، پتاسیم، فسفر، درصدرس، سیلت، شن، اسیدیته و هدایت الکتریکی انجام گرفت. نتایج این تحقیق نشان داد که مقادیر ازت، فسفر، پتاسیم، ماده آلی و رس در منطقه پخش سیلاب افزایش معنی داری داشته است و مقادیر اسیدیته، شوری، سیلت و شن تغییری نداشته است. پخش سیلاب سبب حاصلخیزی خاک گردیده است. بنابراین ادامه اجرای اینگونه طرحها مورد تاکید قرار می گیرد.

واژه های کلیدی: پخش سیلاب، خصوصیات خاک، هدایت الکتریکی، اسیدیته، ازت

مقدمه

منابع طبیعی تجدید شونده از جمله آب، خاک و پوشش گیاهی در کشور از طرفی به لحاظ وجود ویژگیهای اقلیمی شکننده ایران و از طرفی افزایش جمعیت و نیاز به مواد غذایی با خشکسالی و وقوع سیلاب توأم است و حفظ این منابع از اهمیت بسزایی برخوردار است. احداث سیستمهای پخش سیلاب سبب استفاده بهینه از آبهای سطحی، بهبود حاصلخیزی خاک، بهبود پوشش گیاهی، کاهش خسارات ناشی از سیلاب، افزایش سطح زیر کشت و تقویت اشتغال می گردد و از اقدامات حرکت بسوی توسعه پایدار محسوب می گردد. در این راستا توجه به منابع طبیعی بعنوان یکی از راهکارهای مناسب برای حفاظت از منابع آب و خاک می تواند نتایج قابل توجهی داشته و با موفقیت همراه باشد [1].

انجام مطالعات و تهیه پروژه های پخش سیلاب بمنظور افزایش پتانسیل منابع آب برای استحصال آن، بهبود حاصلخیزی خاک و بهبود پوشش گیاهی از جمله گام های مهم مورد نیاز برای توسعه پایدار است [2].

یکی از مسائل بسیار مهم و اساسی که امروزه اکثر کشورها با آن مواجه بوده و هستند محدودیت منابع آب و خاک، استفاده بی رویه و نامطلوب از این منابع و تخریب محیط زیست به دست انسانها در اقصی نقاط دنیا می باشد. آبهای موجود در چرخه معولاً از طریق نزولات وارد کره زمین می شوند. در بسیاری از نقاط کره زمین اغلب این نزولات بصورت رگباری و تند به زمین وارد می شوند که باعث می شود زمین فرصت کافی برای جذب و نفوذ این آبها را نداشته باشد و آبها بصورت رواناب روی زمین جاری شده و باعث سیل شوند. در بالادست حوزه می